

פרשת בראשית

הכנה לשבת

בפרשה המספרת על ירידת המן לבני ישראל במדבר נאמר (שמות טז, ה): וְהָיָה בַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיָאוּ. מכאן למדו חז"ל את מצוות ההכנה לשבת, הכוללת הכנת המאכלים לכבוד שבת והכנת האדם את גופו לשבת.

מצווה לרכוש ולהכין את מאכלי השבת וצרכיה ביום שישי, ויש להקדים ככל האפשר. כמו כן ראוי לכל אדם להשתדל בעצמו בהכנת מאכלי השבת. מצאנו (קידושין מא, א) שהאמוראים הקדושים היו טורחים בגופם בהכנה לשבת: רב ספרא מחרין רישא (מכין את ראש הכבש), רבא מלח שיבוטא (דג).

מצווה לרחוץ את כל גופו במים חמים לכבוד השבת, וכן לגזוז את ציפורני ידיו וללבוש מלבושים המיוחדים לשבת קודש. וכך סיפרו חז"ל (שבת כ, ב) היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי: "בערב שבת מביאים לו עריבה מלאה במים חמים, רוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדינים המצויצים, ודומה למלאך ה' צב-אות".

(מתוך סדר היום, הלכות שבת)

רוח אלקים מרחפת על פני המים

(בראשית א, ב)

אמונה עד הקבר

כותלי בית החולים רעדו מהתרגשות, ובליל קולות נשמע מכל החדרים. שאגות "מזל טוב!" הדהדו למרחוק, שהרי לא בכל יום חובקת אישה בת לאחר 19 שנות ציפייה.

אינספור טלטלות, משברים וציפיות עברו על האם הטרייה, והיא לא האמינה למראה עיניה. סוף-סוף זכתה ויש לה ילדה בריאה ושלמה. חלומה התגשם לאחר שנים כה רבות.

לא היה לה זמן רב להתענג על בתה החדשה, שכן בגזירת שמים לקותה התינוקת כעבור שעות ספורות בנגיף קטלני והשיבה את נשמתה הרכה לבורא העולמים לדאבון כל לב.

הרופאים שנאבקו על חייה של הקטנה התקשו לבשר לאמה את בשורת איוב, אך האם קיבלה את הדברים בשוויון נפש, וביקשה להחזיק את התינוקת המתה.

במשך כחצי שעה החזיקה האם את התינוקת הזעירה וביכתה חרישית את לכתה בלא עת. דמעותיה זלגו היישר אל לחייה של התינוקת, שלא טעמה טעם חיים. ואז ביקשה האם לכנס מניין מישראל ולהעניק שם לילדה.

"מי שבירך אבותינו..." הרעים אחד מן החבורה בקולו, "וייקרא שמה בישראל..." - "אמונה", אמרה האם. אמונה - זה השם שבחרה להעניק לבת שבקושי נשמה שעתיים את אוויר עולם הזה. למה אמונה? "כי בכל פעם שאזכר בה ואזכיר את שמה, מיד אדע להתחזק באמונה שהכול מידי הקב"ה, הוא נתן והוא לקח".

אמונה ע"ה הורדה אלי קבר, והאם ניסתה לשוב לשגרת חייה הלא קלים. באחד הימים קיבלתי שיחת טלפון ממכר משותף: הוא ביקשני לבוא ולחזק

את האם. מיד קמתי ועליתי אל ביתם בשכונה חרדית בצפון הארץ. האישה התגלתה כבעלת דעת החוקרת את תופעת התינוקות המתים בלידתם. בצערה שיקעה את עצמה במחקר הזה, פניה לשינוי ושיפור של חיי היילודים בישראל לאור מסקנותיה העגומות והעצובות. "הרב", ניסתה לברר, "מה דעת התורה על היילודים המתים בעודם באבם?" במקום תשובה בחרתי לומר לה דברי חיזוק ועידוד: המתים אינם מענייננו. אישה בעלת אמונה כה חזקה, שגם לאחר הניסיון הקשה הזה ממשיכה להאמין - בטוח אני כי בזכות אמונה גדולה זו תזכה לילד בריא ושלם.

את המילים הראשונות של התורה, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, פירש הרבי ר' שמחה בונים מפשיסחא כהוראה: בְּרֵאשִׁית - הדבר הראשון, שצריך כל יהודי לעשות לפני כל דבר אחר, מיד כשייעור משנתו ובכל זמן, הוא להתבונן ולהאמין כי בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

על דברי קודשו של הרבי מפשיסחא נוכל להמשיך ולפרש את המשך הפסוקים: האמונה הברורה הזו - שיש מנהיג לבירה - כבר תסייע ותציל את האדם בכל מה שיגיע אליו, גם ברגעים של תהו ובהו וְחָשַׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. בכל צרתו יזכור ויידע כי רוח אלקים מרחפת על פני המים, וכך כל המשברים והגלים שיעברו עליו יותירו אותו נאמן לאלוקים.

רש"י פותח את החומש באמרה הידועה: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֹבֵד, שהיא מצווה ראשונה שנצטוו בה ישראל; ומה טעם פתח בְּרֵאשִׁית? משום פֶּחַ מְעִשְׂיוֹ הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נְחִלַת גוֹיִם". זה היסוד של האיש היהודי, לפני כל המצוות והתורה: אמונה. לכן בראשית קודם לכול.